МІНІСТЕРСТВА КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
Кафедра культурології та музеєзнавства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету культурології
та соціальних комунікацій

_____ Наталя КОРЖИК
27 серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА МУЗЕЄФІКАЦІЇ»

Галузь знань – В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність – В 12 Культурологія та музеєзнавство

Освітньо-професійна програма – Музеєфікація історико-культурної спадщини

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Харків, 2025

Розробник: Надія Бабкова кандидат історичних наук, старший викладач кафедри культурології та музеєзнавства

Мова навчання – українська

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри культурології та музеєзнавства

Протокол № 1 від «26» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ Анатолій ЩЕРБАНЬ
(підпис) (Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Робочу програму затверджено на засіданні ради факультету культурології та соціальних комунікацій

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р.

Голова ради факультету _____ Наталя КОРЖИК
(підпис) (Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><th rowspan="2">Найменування показників</th><th rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</th><th>Характеристика навчальної дисципліни</th></tr>
<tr><th>денна форма навчання</th></tr>
<tr><td rowspan="2">Кількість кредитів – 6</td><td>Галузь знань
В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
(шифр і назва)</td><td rowspan="2">Нормативна</td></tr>
<tr><td>В 12 Культурологія та музеєзнавство
(шифр і назва)</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Загальна кількість годин – 180</td><td rowspan="5">Спеціальність (професійне спрямування):
В 12 Культурологія та музеєзнавство</td><td>Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>1-й</td></tr>
<tr><td>Семестр</td></tr>
<tr><td>1-й</td></tr>
<tr><td>Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="9">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 60
самостійної роботи студента – 120</td><td rowspan="9">Освітньо-кваліфікаційний рівень:
магістр</td><td>30 год.</td></tr>
<tr><td>Семінарські</td></tr>
<tr><td>20 год.</td></tr>
<tr><td>Практичні</td></tr>
<tr><td>10 год.</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>120 год.</td></tr>
<tr><td>Вид контролю:</td></tr>
<tr><td>Екзамен</td></tr>
</table>

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

денної форми навчання – 60/120

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі – дисципліна «Теорія та практика музеєфікації» є нормативною дисципліною зі спеціальності В12 Культурологія та музеєзнавство освітньої програми другого (магістерського) рівня освіти, яка викладається у І семестрі в кількості 6 кредитів за ЄКТС.

Обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС та його розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять – 180.

Статус дисципліни: обов'язкова.

Мета курсу: Ознайомлення здобувачів вищої освіти із теоретико-методологічними та практичними основами роботи з історико-культурною спадщиною як об'єктом музеєфікації.

Загальні та фахові компетентності, які формує дисципліна (відповідно до освітньо-професійної програми).

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 2. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК3. Здатність працювати з урахуванням вітчизняного і міжнародного контексту. ЗК4. Здатність розробляти та керувати проєктами. ЗК5. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. ЗК6. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
Професійні компетентності (ПК)	ФК1. Здатність вибудовувати стратегії розвитку музейної та пам'яткоохоронної справи. ФК2. Здатність здійснювати музеєфікацію об'єктів історико-культурної і природної спадщини ФК5. Здатність розвивати соціальне усвідомлення ролі культурної спадщини. ФК 6. Здатність приймати рішення на основі доказів, зокрема, релевантних даних, розрахунків, прогнозів, оцінювання ризиків тощо. ФК7. Здатність впроваджувати новітні музеологічні та пам'яткоохоронні практики у вітчизняну музейно-пам'яткоохоронну галузь. ФК8. Здатність створювати конкурентний музейний продукт на ринку культурних послуг. ФК9. Здатність здійснювати управління та адміністрування музейними та пам'яткоохоронними установами.

Програмні результати навчання (відповідно до освітньо-професійної програми).

Програмні результати навчання	ПРП1. Розуміти проблеми збереження, інтерпретації та використання історико-культурної спадщини, оцінювати та аналізувати поточний стан і ключові тенденції розвитку музейної та пам'яткоохоронної галузі у цілому. ПРП2. Застосовувати ефективні методи та технології проєктування та модернізації музейних і пам'яткоохоронних установ відповідно до вимог споживачів і законодавства, чинних стандартів та технічних умов. ПРН3 Знати та застосовувати методи і технології менеджменту та маркетингу в музейній та пам'яткоохоронній справі. ПРП4. Обґрунтовувати і створювати нові та модернізувати існуючі експозиції, виставки, екскурсійно-туристичні маршрути тощо. ПРН7. Знати та застосовувати сучасні технології інтерпретації та актуалізації історико-культурної та природної спадщини. ПРП8. Здійснювати стратегічне музейне планування в умовах ринкової динаміки та конкуренції.

	ПРП9. Розробляти концепції музейних закладів, брендів і проєктів з використання історико-культурної та природної спадщини. ПРП10. Інтегрувати в соціальний і економічний сектор (ревіталізувати) історико-культурне середовище як ресурс розвитку місцевих громад. ПРП11. Розробляти інноваційні продукти на внутрішньому та зовнішньому ринках культурних послуг. ПРП12. Розробляти проєкти з музеєфікації об'єктів історико-культурної та природної спадщини.

Критерії оцінювання результатів навчання. *Оцінювання знань здійснюється за 100 бальною рейтинговою шкалою. Основним критерієм успішності вивчення здобувачем освіти навчальної дисципліни є отримання ним не менш як 60 балів зі 100 за сукупністю усіх видів робіт: складання екзамену, участь у лекційних заняттях, виконання практичних робіт та самостійної робот.*

Критерії оцінювання результатів навчання:

Високий рівень знання матеріалу курсу (90–100 балів, A, відмінно):	чіткість, логічність, структурованість, акуратність, повнота представлених матеріалів, висока культура їх письмового оформлення та методичного обґрунтування
Достатньо високий рівень знання матеріалу курсу (74–89 балів, C, B, добре):	розкриття основних методичних аспектів представлених матеріалів, незначне порушення логічних зв'язків, незначні неточності в аналізі матеріалів та труднощі в їх методичному обґрунтуванні
Посередній рівень знання матеріалу курсу (60–73 балів, D, E, задовільно):	формальний характер представлених матеріалів, які відображають несформованість вміння методичного обґрунтування відповідних елементів бази знань, недбале ставлення до оформлення складових звіту, низький рівень володіння практичними знаннями та уміннями.
Незадовільний рівень з можливістю повторного складання (35–59 балів, FX, незадовільно)	формальний характер представлених матеріалів, оформлення матеріалів практичних завдань не відповідає вимогам; зміст не розкрито
Незадовільний рівень з обов'язковим повторним вивченням дисципліни (0–34 бали, F, незадовільно):	матеріали з практики не представлені

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- ☒ екзамен;
- ☐ стандартизовані тести;
- ☒ презентації результатів виконаних здобувачами практичних завдань;
- ☐ виступи на семінарських заняттях.

2. Програма навчальної дисципліни / освітньої компоненти

РОЗДІЛ 1. ТЕОРІЯ МУЗЕЄФІКАЦІЇ

Тема 1. Місце музеєфікації серед дисциплін культурологічно-музеєзнавчого циклу

Мета, завдання, об’єкт і предмет наукової дисципліни. Зв’язок музеєфікації з іншими науками. Роль музеєфікації у справі збереження та популяризації нерухомих пам’яток і нематеріальної культурної спадщини. Роль та задачі музеєфікації в сучасному світі.

Тема 2. Генеза та еволюція музеєфікації

Охорона історико-культурних пам’яток до ХХ століття. Виникнення поняття «музеєфікація». Зміни в пам’яткоохоронній діяльності в 1910-ті роки. Особливості розуміння завдань музеєфікації та їх реалізація в часи СРСР. Досягнення та недоліки музеєфікації за часів незалежної України. Значення музеєфікації в сучасному світі. Музеєфікація, cultural heritage management, heritage interpretation – спільні поняття, різні завдання та реалізація.

Тема 3. Напрями та форми музеєфікації

Перший напрям музеєфікації – створення музеїв та заповідників на базі історико-культурних пам’яток. Ансамблеві музеї. Середовищні музеї. Замки-музеї, палаци-музеї, храми-музеї, музеї-монастирі, музеї-садиби, будинки-музеї, квартири-музеї, пам’ятники-музеї. Організація музеїв на території пам’яток. Музеї під відкритим небом, живі музеї, екомузеї. Переваги та недоліки організації музеїв на території пам’яток. Створення заповідників на базі історико-культурних пам’яток. Історико-культурні, історико-архітектурні, історико-археологічні, історико-етнографічні заповідники, музеї-заповідники. Переваги та недоліки створення заповідників як однієї з форм музеєфікації. Другий напрям музеєфікації – використання об’єктів історико-культурної спадщини в туристичній індустрії шляхом їх безпосереднього пристосування під об’єкти туристичної інфраструктури, переваги та недоліки. Третій напрям музеєфікації – забезпечення екскурсійного відвідування пам’яток без створення музею на їх території. Особливості, вимоги до пам’яток, переваги та недоліки.

Тема 4. Критерії оцінки об’єктів історико-культурної спадщини для вибору напрямів і форм музеєфікації

Історична, архітектурна, художня, наукова і естетична цінності. Пріоритет історико-культурної складової при вирішенні питань музеєфікації. Особливості містобудівного розташування. Характеристика місцезнаходження. Характеристика оточуючого ландшафту. Санітарно-гігієнічна оцінка природно-кліматичних факторів з точки зору їх впливу на людський організм. Характеристика ландшафтів з виявленням їх естетичних якостей і можливих напрямів подальшої трансформації. Технічний стан пам’яток і ступінь їх збереження, як критерій вибору напрямів і форм музеєфікації. Особливості об'ємно-просторових і архітектурно-планувальних рішень. арактеристика сучасного використання та його вплив на вибір напрямів і форм музеєфікації пам’яток. Економічна доцільність пристосування до нових функцій.

РОЗДІЛ 2. СПЕЦИФІКА МУЗЕЄФІКАЦІЇ РІЗНОВИДІВ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИХ ПАМ’ЯТОК

Тема 5. Особливості музеєфікації пам’яток археології

Технологічний і соціальний аспекти музеєфікації пам’яток археології. Методи музеєфікації пам’яток археології. Створення археологічних заповідників. Археологічні музеї-скансени. Археопарки різних типів: in situ, археологічні «діснейленди», «археодроми». Музеєфікація археологічних пам'яток в умовах природного ландшафту. Порівняльний аналіз українського та закордонного досвіду музеєфікації археологічних пам’яток.

Тема 6. Особливості музеєфікації пам’яток історії

Особливості пам’яток історії, що впливають на реалізацію музеєфікаційних процесів. Вимоги до музеєфікації історичних поселень, будинків, споруд і комплексів, пов'язаних зі значними подіями або видатними людьми, середовищного простору, окремих поховань і некрополів. Сучасні креативні практики, пов'язані з традиційною та інноваційною специфікою народних промислів, фольклору, культурних традицій.

Тема 7. Особливості музеєфікації пам'яток архітектури, містобудування, монументального мистецтва

Шляхи та напрями музеєфікації пам'яток фортифікаційної архітектури: замки, фортеці, міські укріплення, інженерні фортифікації нового часу. Шляхи та напрямки музеєфікації пам'яток палацово-паркової архітектури: палацово-паркові комплекси, садиби, маєтки. Ансамблевий та середовищний музей в пам'ятках палацово-паркової архітектури. Шляхи та напрямки музеєфікації пам'яток культової архітектури: храми, монастирі, костели, синагоги, каплиці, склепи, мечеті, кенаси, скельні монастирі. Шляхи та напрямки музеєфікації пам'яток містобудівної і промислової архітектури (фабрики, заводи, склади, амбари, шахти, електро- та гідростанції, промислові споруди). Шляхи та напрямки музеєфікації пам'яток інженерної архітектури: водогони, мости, шляхова інфраструктура, водонапірні башти, межові стовпи. Особливості музеєфікації об'єктів урбаністичного простору. Пристосування об'єктів містобудування до екскурсійних потреб та туристичної інфраструктури. Особливості пам'яток монументального мистецтва, що впливають на реалізацію музеєфікаційних процесів і методика музеєфікації.

Тема 8. Особливості музеєфікації пам'яток садово-паркового мистецтва, ландшафтних об'єктів і пам'яток науки та техніки

Особливості пам'яток садово-паркового мистецтва, що впливають на реалізацію музеєфікаційних процесів та методика музеєфікації. Особливості ландшафтних пам'яток, що впливають на реалізацію музеєфікаційних процесів. Вимоги до музеєфікації ландшафтних пам'яток. Проблеми реалізації музеєфікації. Пам'ятки науки та техніки і проблеми їх музеєфікації.

РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНІ ЗАХОДИ З МУЗЕЄФІКАЦІЇ ОБ'ЄКТІВ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Тема 9. Розробка проєкту музеєфікації об'єктів історико-культурної спадщини

Музеєфікаційний проект: його мета, задачі та значення. Загальні складові проекту музеєфікації пам'яток історії та культури. Постановка мети і завдань музеєфікації окремого історико-культурного об'єкту. Аналіз пам'яток за критеріями для вибору напрямів і форм їх музеєфікації. Визначення методу збереження пам'ятки та його практична реалізація. Складові робіт з консервації, реставрації та реабілітації пам'яток. Благоустрій навколишніх територій. Проведення робіт з розкриття інформаційного потенціалу пам'яток. Експозиційне будівництво. Особливості його реалізації на території пам'яток залежно від обраного напряму і форми музеєфікації. Організація рекреаційної зони на території пам'ятки. Створення об'єктів туристичної інфраструктури в залежності від обраного напряму і форми музеєфікації. Складові туристичної інфраструктури. Забезпечення музейною друкованою та сувенірною продукцією. Реклама та включення пам'ятки в туристичні маршрути як останній етап проекту з музеєфікації пам'яток.

Тема 10. Музеєфіковані пам'ятки як складова частина туристичної індустрії

Музеєфікація і туризм. Туристичний продукт. Об'єкти туристичної інфраструктури. Функціонування музеєфікованих об'єктів. Оцінка сучасного туристичного ринку України. Аналіз використання історико-культурних пам'яток у світовій туристичній індустрії. Види туризму, культурний туризм. Характеристика діючих туристичних маршрутів на основі використання історико-культурної спадщини. Перспективи подальшого впливу процесів музеєфікації пам'яток. Вплив на розвиток внутрішнього і зовнішнього туризму в Україні.

Тема 11. Ринкові процедури у процесах музеєфікації

Облік історичної спадщини та аналіз стану її готовності до виведення на туристичний ринок шляхом характеристики за основними критеріями для визначення можливостей їх використання. Формування інвестиційних проектів та визначення обсягу фінансування для проведення робіт з реставрації чи

пристосування пам’ятки. Ринок туристичних послуг в Україні. Дослідження цільового ринку. Особливості сегментів цільового ринку для музеєфікованих пам’яток.

Формування попиту на музеєфіковані об’єкти. Реклама і музеєфікація об’єктів історико-культурної спадщини. Зміст рекламної продукції щодо музеєфікованих об’єктів. Моніторинг функціонування музеєфікованих пам’яток в ринкових умовах.

Тема 12. Методика оцінювання ефективності функціонування музеєфікованих об’єктів історико-культурної спадщини

Фактори, що впливають на економічну доцільність музеєфікації пам’яток. Особливості розробки проекту пристосувань до нових функцій залежно від технічного стану пам’яток. Економічні показники, що впливають на економічну ефективність і доцільність. Розрахунок кількісних і якісних нормативів послуг відпочинку та туризму. Шляхи підвищення рентабельності. Використання діючих будівель з максимальною кількістю функцій при мінімальних змінах їхньої структури.

РОЗДІЛ 4. ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД МУЗЕЄФІКАЦІЇ ОБ’ЄКТІВ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Тема 13. Світовий досвід музеєфікації пам’яток

Музеєфікація пам’яток архітектури і археології в країнах Західної та Східної Європи. Музеєфікація пам'яток історії в США. Світовий досвід музеєфікації пам'яток садово-паркового мистецтва. Музеєфікація в країнах східної (Китай, Японія, Корея), Передньої Азії та Близького Сходу (Туреччина, Іран, Ірак, ОАЕ, Ізраїль). Досвід збереження та використання історико-культурної спадщини в туристичній індустрії країн Південно-Східної Азії (Індія, Тайвань, В’єтнам, Індонезія). Музеєфікація історико-культурних об’єктів в країнах Південної Америки. Використання об’єктів історико-культурної спадщини в туристичній індустрії країн Африки. Пристосування пам’яток давнього Єгипту до екскурсійного відвідування.

Тема 14. Особливості музеєфікації пам’яток на території країн Східної Європи

Державна політика щодо збереження та використання історико-культурних пам’яток. Практика створення ансамблевих, середовищних, екомузеїв: досягнення та прорахунки. Досвід музеєфікації пам’яток палацової архітектури та садово-паркового мистецтва на прикладі палацово-паркових комплексів. Досвід музеєфікації пам'яток історії та культури в Польщі, Румунії, Чехії, Болгарії. Державна політика щодо збереження та використання історико-культурних пам’яток. Особливості розвитку музеєфікаційних процесів у країнах Балтії та Середньої Азії.

Тема 15. Досягнення та недоліки процесу музеєфікації в Україні

Аналіз сучасного стану музеєфікації в Україні. Характеристика музеєфікаційних процесів на заході країни. Замки Львівщини. Замки Закарпаття. Заповідники «Давній Галич», «Стародавній Луцьк», «Кам’янець», «Меджибіж», Кременецький заповідник, «Замки Тернопілля». Спроби створення середовищних і ансамблевих музеїв на основі об’єктів історико-культурної спадщини. Характеристика музеєфікаційних процесів на сході країни. Заповідники «Хортиця», «Путивль», «Глухів». Відтворення Батурина та його музеєфікація. Динаміка музеєфікаційних процесів в центрі країни. Розвиток туристичної галузі на основі об’єктів історико-культурної спадщини. Заповідники «Софія Київська» та «Києво-Печерська Лавра». Відтворення Чигиринської фортеці, хутора Б. Хмельницького в Суботові та їх залучення до туристичної індустрії. Недоліки туристичного використання пам’яток історико-культурної спадщини.

3. Структура навчальної дисципліни / освітньої компоненти

Перелік тем / підтем (або блоків)	Разом годин	Лекційні	Практичні	Семінарські	Сам. робота
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Теорія музеєфікації					
Тема 1. Місце музеєфікації серед дисциплін культурологічно-музеєзнавчого циклу	7	2			5
Тема 2. Генеза та еволюція музеєфікації	10	2		2	6
Тема 3. Напрями та форми музеєфікації	10	2		2	6
Тема 4. Критерії оцінки об'єктів історико-культурної спадщини для вибору напрямів і форм музеєфікації	12	2	2		6
Разом	**39**	**8**	**2**	**4**	**23**
Розділ 2. Специфіка музеєфікації різновидів історико-культурних пам'яток					
Тема 5. Особливості музеєфікації пам'яток археології	12	2	2	2	6
Тема 6. Особливості музеєфікації пам'яток історії	10	2		2	6
Тема 7. Особливості музеєфікації пам'яток архітектури, містобудування, монументального мистецтва	22	2		2	18
Тема 8. Особливості музеєфікації пам'яток садово-паркового мистецтва, ландшафтних об'єктів і пам'яток науки та техніки	16	2	2	2	12
Разом	**60**	**8**	**4**	**8**	**42**
Розділ 3. Практичні заходи з музеєфікації об'єктів історико-культурної спадщини					
Тема 9. Розробка проєкту музеєфікації об'єктів історико-культурної спадщини	10	2	2		6
Тема 10. Музеєфіковані пам'ятки як складова частина туристичної індустрії	10	2		2	6
Тема 11. Ринкові процедури у процесах музеєфікації	14	2		2	10
Тема 12. Методика оцінювання ефективності функціонування музеєфікованих об'єктів історико-культурної спадщини	12	2	2		8

Разом	**46**	**8**	**4**	**4**	**30**
Розділ 4. Практичний досвід музеєфікації об'єктів історико-культурної спадщини					
Тема 13. Світовий досвід музеєфікації пам'яток	12	2		2	8
Тема 14. Особливості музеєфікації пам'яток на території країн Східної Європи	9	2			7
Тема 15. Досягнення та недоліки процесу музеєфікації в Україні	14	2		2	10
Разом	**35**	**6**		**4**	**25**
Всього	**180**	**30**	**10**	**20**	**120**

4. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розвиток вітчизняної музеєфікації та її місце серед навчальних дисциплін культурологічно-музеєзнавчого циклу	2
2	Співвідношення напрямів і відповідних їм форм музеєфікації об'єктів історико-культурної спадщини	2
3	Об'єкти історико-культурної спадщини України як об'єкти туристичної індустрії (на прикладі окремих пам'яток)	2
4	Особливості музеєфікації об'єктів археологічної спадщини	2
5	Особливості музеєфікації об'єктів архітектури та містобудування, монументального мистецтва	2
6	Особливості музеєфікації пам'яток садово-паркового мистецтва, ландшафтних об'єктів і пам'яток науки та техніки	2
7	Специфіка туристичних маршрутів створених на основі використання музеєфікованих об'єктів історико-культурної спадщини	2
8	Технології ринкової економіки в процесах музеєфікації об'єктів історико-культурної спадщини	2
9	Світовий досвід музеєфікації різновидових об'єктів історико-культурної спадщини	2
10	Практика музеєфікації об'єктів історико-культурної спадщини у сучасній Україні	2
	Разом	**20**

5. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Оцінка об'єктів історико-культурної спадщини за критеріями добору та визначення відповідних напрямків і форм їх музеєфікації	2
2	Аналіз і подальше визначення методів музеєфікації окремих об'єктів історико-культурної спадщини України	2
3	Аналіз і подальше визначення методів музеєфікації окремих об'єктів садово-паркового мистецтва, ландшафта та пам'яток науки і техніки	2
4	Практика створення проєкту музеєфікації на прикладі окремих об'єктів історико-культурної спадщини в Україні	2
5	Розрахунок ефективності функціонування музеєфікованих об'єктів історико-культурної спадщини (на прикладі окремих пам'яток)	2
	Разом	**10**

6. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин

1	Еволюція уявлень про музеєфікацію як напрямок наукової роботи	5
2	Еволюція поняття «музеєфікація» у вітчизняній практиці	6
3	Еволюція української музеєфікації. Вибір напрямів і форм музеєфікації	6
4	Критерії оцінки історико-культурних пам'яток для вибору напрямів і форм їх музеєфікації	6
5	Визначення особливостей музеєфікації об'єктів археологічної спадщини	6
6	Визначення особливостей музеєфікації об'єктів історичної спадщини	6
7	Визначення особливостей музеєфікації об'єктів архітектури	6
8	Визначення особливостей музеєфікації об'єктів містобудування	6
9	Визначення особливостей музеєфікації об'єктів монументального мистецтва	6
10	Визначення особливостей музеєфікації об'єктів садово-паркового мистецтва та ландшафту	6
11	Визначення особливостей музеєфікації об'єктів науки та техніки	6
12	Практика створення проєкту музеєфікації об'єктів історико-культурної спадщини	6
13	Об'єкти історико-культурної спадщини як складова розвитку туристичної індустрії України	6
14	Вивчення успішних інвестиційних проєктів музеєфікованих об'єктів історико-культурної спадщини	10
15	Ефективність функціонування пристосованих до екскурсійного відвідування об'єктів як складова частина музеєфікаційного проєкту	8
16	Вивчення світового досвіду музеєфікації об'єктів історико-культурної спадщини	15
17	Вивчення вітчизняного досвіду музеєфікації об'єктів історико-культурної спадщини	10
	Разом	**120**

7. Методи навчання

Використовуються такі методи:

- пояснювально-ілюстративний (демонстрація ілюстрацій, візуальний супровід лекційних і семінарських занять через презентації, демонстрацію відеофрагментів, відеолекція),
- репродуктивний (оглядова, тематична лекція, фронтальна бесіда на семінарі),
- метод проблемного викладання (постановка проблемних питань на лекції або проблемних задач на семінарському занятті, проблемна лекція, кейси),
- частково-пошуковий (евристична бесіда, аналіз текстів першоджерел на семінарському занятті, постановка завдань з пошуку візуального або фактичного матеріалу в аудиторії через смартфон).

Для самостійної роботи використовується також дослідницький метод:

– підготовка повідомлення /доповіді (з презентацією/або без неї),

– пошук візуального матеріалу в Інтернеті за тематикою навчальної дисципліни, розміщення візуальних матеріалів в електронному НМКД або у формі постів у соціальних мережах.

8. Форми поточного та підсумкового контролю
Форми контролю

№ з/п	Вид контролю	Методи контролю
1.	Поточний	Практичні, семінарські заняття
2.	Періодичний	Тестування
3.	Самостійна робота	Реферат, доповіді
4.	Підсумковий контроль	Екзамен

Поточний контроль. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських та практичних занять, він має на меті перевірку рівня підготовки здобувача до виконання конкретної

роботи. Оцінювання самостійної роботи й активності здобувача здійснюється за такими критеріями:

1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу, який вивчається;

3) ознайомлення з базовою та додатковою рекомендованою літературою;

4) уміння поєднати теорію з практикою при розгляді конкретних ситуацій, розв'язування завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, вміння обґрунтувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Підсумковий контроль. Екзамен. Підсумковий контроль знань передбачений у формі екзамену в усній формі у відкритому форматі за присутності здобувачів відповідної групи. Така організація дає змогу здобувачам почути відповіді однокурсників, ознайомитися з різними підходами до розкриття екзаменаційних питань і краще зрозуміти вимоги до відповідей. Оцінювання здійснюється відповідно до встановлених критеріїв, а оголошення результатів у присутності групи сприяє прозорості оцінювання.

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Завдання, передбачені програмою, мають бути виконанні вчасно у встановлені терміни. Під час роботи над індивідуальним завданням не допустимо порушення академічної доброчесності. Виступи та презентації мають бути авторськими та оригінальними. Перезарахування результатів вивчення навчальної дисципліни.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Розділ 1				**Розділ 2**				**Розділ 3**				**Розділ 4**			**Тестування**	**Екзамен**	**Сума**
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Т12	Т13	Т14	Т15			
3	3,5	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5,5	40	100

Шкала орієнтовного нарахування балів за основні форми навчальної діяльності:
Активність на лекції / виконання завдань до лекційного матеріалу – 0,5 балів;
Робота на практичних заняттях – 2 бали;
Робота на семінарських заняттях – 2 бали;
Результати самостійної роботи враховуються і перевіряються під час практичних, семінарських занять та поточного тестування (1 бал);
Поточне та рубіжне тестування – 2-2,75 балів;
Неформальна освіта – від 3-5 балів (за кожний вид);
Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю: 60 балів.
Підсумковий контроль – 40 балів
Всього: 100 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	**A**	відмінно	зараховано
82-89	**B**	добре	
74-81	**C**		
64-73	**D**	задовільно	
60-63	**E**		
35-59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Навчально-методичне забезпечення

Підручники, навчальні посібники, опорні конспекти лекцій, навчально-методичне забезпечення дисципліни, нормативні документи, ілюстративні матеріали.

9. Рекомендовані література

Основна література

1. Закон України «Про музей та музейну справу» (1995). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80#Tex

2. Закон України «Про охорону археологічної спадщини» (2004). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1626-IV#Text

3. Закон України «Про охорону культурної спадщини» (2000). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14#Text

4. Аналіз проблем у законодавчому регулюванні збереження та управління культурною та природною спадщиною в Україні (2018). Заг. ред. К. Рубановського. Івано-Франківськ: без видання. 158. URL: https://taif.org.ua/wp-content/uploads/2019/02/Heritage_Legislation_Analyses.pdf

5. Архипова Є. О., Клевчук О. О. (2021). Державне регулювання у сфері охорони культурної спадщини України. *Інвестиції: практика та досвід*, (13-14), 51–57.

6. Бруч М. (2015). Музеєфікація пам'яток архітектури та містобудування як засіб збереження історико-культурної спадщини. *Historical and Cultural Studies, (2(1), 31–35.*

7. Паньків Н. Є. (2021). Вплив культурної спадщини на розвиток туризму в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету*, (1), 212–224.

8. Прибєга Л., Громницький А. (2024). Засади музеєфікації будівель і спроруд, поруйнованих в Україні злочинними діями військових РФ. *Вісник Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури*, (1), 29–35.

9. Тарангул Л. М., Чернікова І. В., Дрогомирецька Л. Р. (2024). Збереження історико-культурної спадщини України як чинник національної ідентичності. *Культурологічний альманах*, (1(9), 147–159.

10. Хададова М. В. (2025). Музеєфікація пам'яток археології давньоруського часу в Житомирській області: проблеми і перспективи. *Актуальні питання у сучасній науці*, (36), 1600–1612.

Допоміжна

11. Андрусяк Ю. (2020). Пристосування до нових функцій замкового комплексу в смт. Рожнятів Івано-Франківської області. *Сучасні проблеми Архітектури та Містобудування*, (57), 14–25.

12. Біляєва С., Куценко С. (2023). З історії дослідження та музеєфікації комплексів археологічних пам'яток (за матеріалами Більська та Очакова). *Уманська старовина*, (10), 91–101.

13. Гарнік Т. М. (2023). Реабілітація історичних виробництв як шлях до охорони та збереження історико-архітектурних пам'яток. *Проблеми надійності та міцності машин і споруд: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*, 11-12 травня 2023 р. Харків: ДБТУ, С. 134–139.

14. Годованська О. (2023). Музеєфікація об'єктів культурної спадщини: на прикладі музею народної архітектури і побуту імені Климентія Шептицького. *Народознавчі зошити : науковий журнал*, (2 (170), 353–360.

15. Грицюк Д. П. (2023). Збереження та музеєфікація архітектурного ансамблю «Меджибізька фортеця» в рамках діяльності державного історико-архітектурного заповідника «Меджибіж». *Південний архів (історичні науки)*, (41), 33–40.

16. Ликова О. Г. (2019). Музеєфікація приватної збірки родини Китришів як спосіб збереження гончарної спадщини майстра. *Сіверщина в історії України: збірник наукових праць*, (12), 432–434.

17. Паньків Н. Є. (2021) Вплив культурної спадщини на розвиток туризму в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: економічні науки*. (1), 212–224.

18. Реновація промислової забудови та її адаптація до сучасного міського середовища (2021). / Ю. І. Гайко, Є. Ю. Гнатченко, О. В. Завальний, Е. А. Шишкін; за заг. ред. Ю. І. Гайка, Е. А. Шишкіна. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 353.
19. Руденко Л. Г. (2018). Збереження і використання культурної спадщини в Україні: проблеми та конструктивні пропозиції. *Український географічний журнал : науково-теоретичний журнал* (2 (102). 51–61.
20. Чухрай Л. О. (2021). Найвизначніші пам'ятки археології України. Перспективи розвитку нових видів туризму / За заг. ред. Г. Сороки; ПП «Рекламне агенство «Акваріум»; Львів, 172.

Інформаційний ресурс

21. Міністерство культури та стратегічних комунікацій України. URL: https://mcsc.gov.ua/
22. Центр розвитку музеєзнавства та пам'яткознавства. URL: https://heritage-research.com.ua/
23. Український державний інститут культурної спадщини. URL: https://www.spadshina.org.ua/
24. Інститут культурології Національної академії наук України. URL: https://icr.org.ua/
25. Науково-дослідний центр «Рятівна археологічна служба». URL: https://ras.gov.ua/